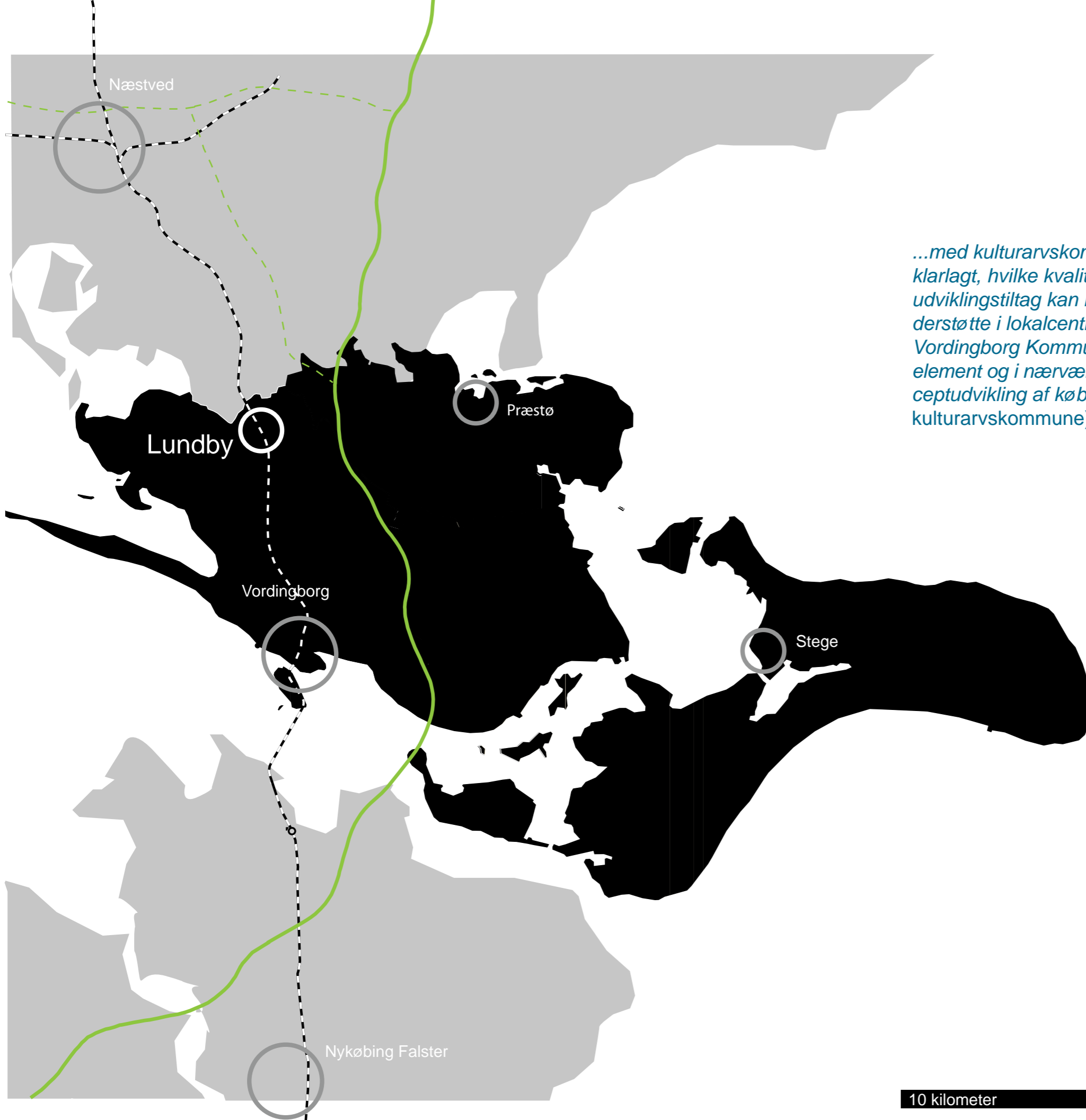

Fase 4: Skitseprojekt Lundby

Vordingborg Kulturarvskommuneprojekt

(Internt arbejdsdokument)

...med kulturarvskommune-projektet ønsker Vordingborg Kommune at få klarlagt, hvilke kvalitetskriterier en landsby og en købstad skal have, for at udviklingstiltag kan igangsættes, samt hvilke kvaliteter der er vigtige at understøtte i lokalcentre og i landsbyer. I den kommende kommuneplan ønsker Vordingborg Kommune at indarbejde den faste kulturarv som et strategisk element og i nærværende kulturarvs-kommune-projekt at lægge vægt på konceptudvikling af købstæder og landsbyer. (Fra ansøgningen om at blive kulturarvskommune)

Hvorfor Lundby?.....	4
Mapping	6
Lundby - stationsby.....	7
Lundby - formel afgrænsning.....	8
Lundby - reell afgrænsning.....	9
Lundby - kulturarv i tid	10
Brainstorm	15
Borgere.....	16
Kommune og museet.....	18
SLA.....	20
Skitseprojekt Lundby st.by	24
Udviklingsdiagram.....	26
Diagram for udstykning.....	27
Stationen og netværket.....	28
‘Drivere’ for ny udvikling.....	29
Planprincip.....	30
Foreløbige anbefalinger	36

Hvorfor Lundby?

Skitseprojektet i Lundby skal eksemplificere hvordan en udvikling/forandring kan finde sted under hensynstagen til stedets kulturarv med henblik på at understøtte en ny type liv i fokusområdet.

Skitseprojektet skal facilitere 2 overordnede mål:

- Udviklingen af generelle anbefalinger for byer i landområder til den kommende kommuneplan for Vordingborg kommune.
- At pege på, hvilke kriterier der allerede må eksistere i byen/området før at udviklingstiltag kan igangsættes.

Med det endelige valg af Lundby som fokusområde har arbejdsgruppen valgt at fokusere på kulturarven i landområder i Vordingborg Kommune.

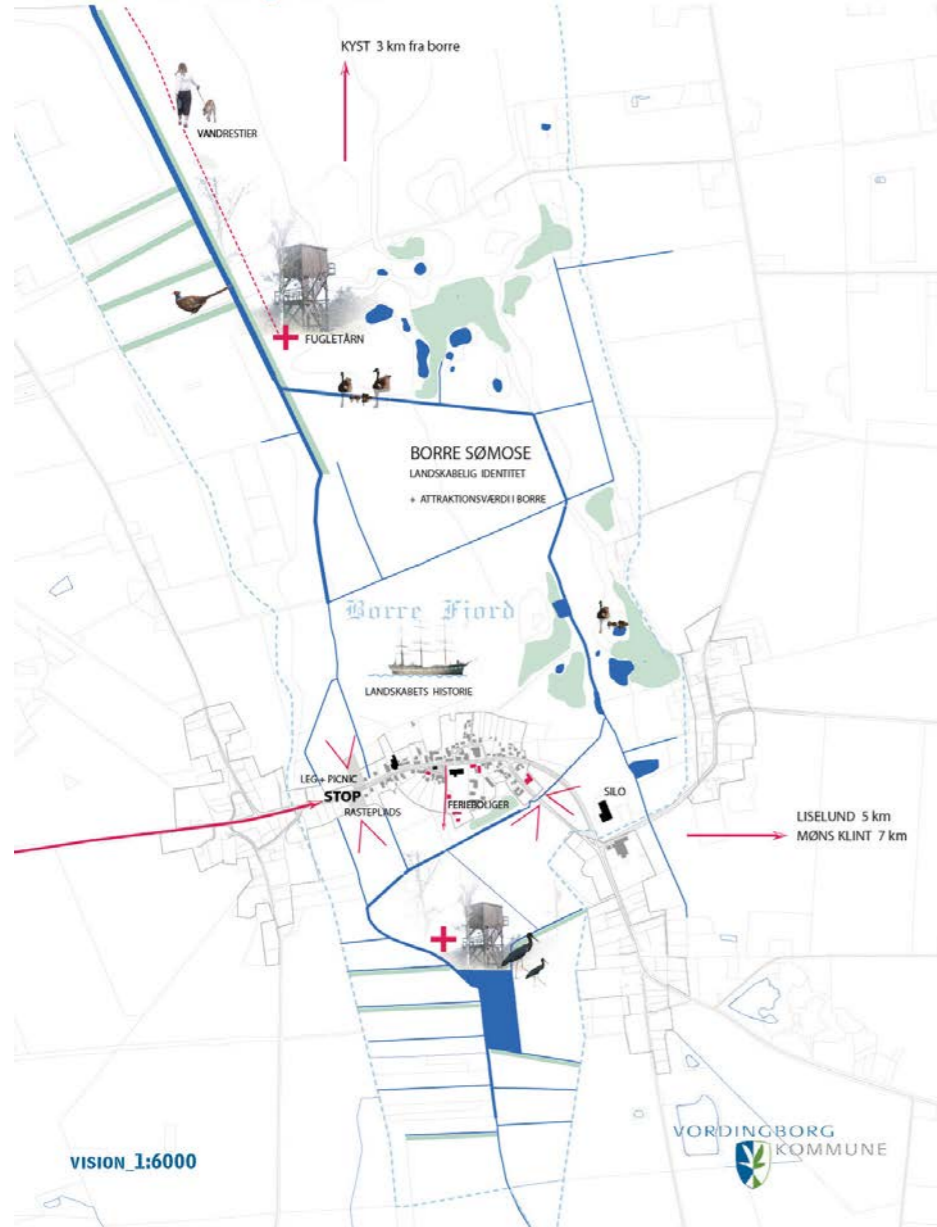
Gennem valget af Lundby har arbejdsgruppen allerede opstillet de første generelle anbefalinger. - Nemlig at kulturarven må være alment forankret i det udvalgte område, samt at der skal være et lokalt engagement, såfremt en udvikling skal blive succesfuld.

...for valget var det afgørende, at der i de enkelte områder var aktive borgere, at området var i udvikling eller afvikling, at problemstillingen i de enkelte områder var forskellig, samt at kulturarven var truet...Følgende blev valgt i første omgang:

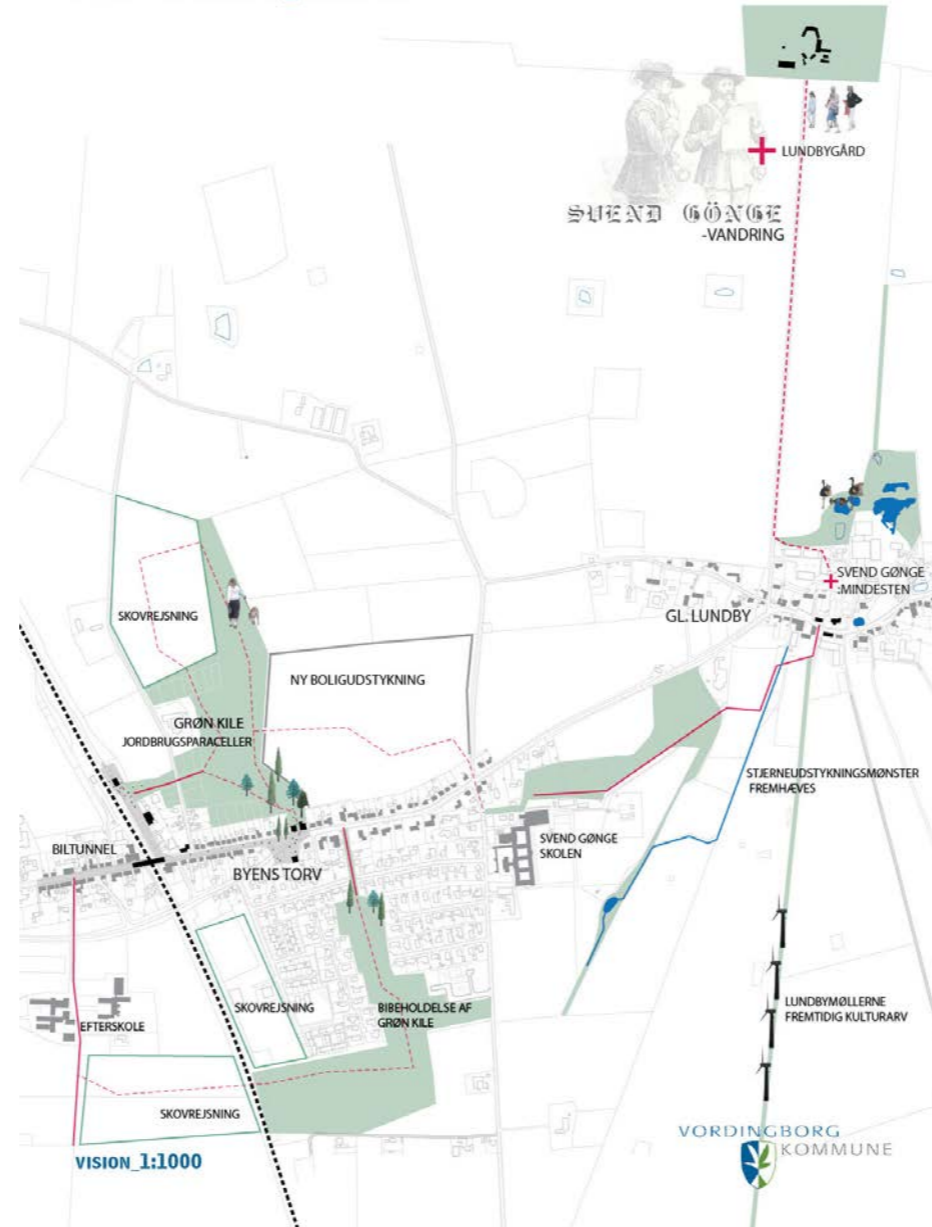
*Borre - affolkning og stagnation
Vordingborg by - naturligt vækstområde
Lundby og de 7 sogne - lokalcenter, fin by men i forfald*

(fra referat af møde 17 nov 2008)

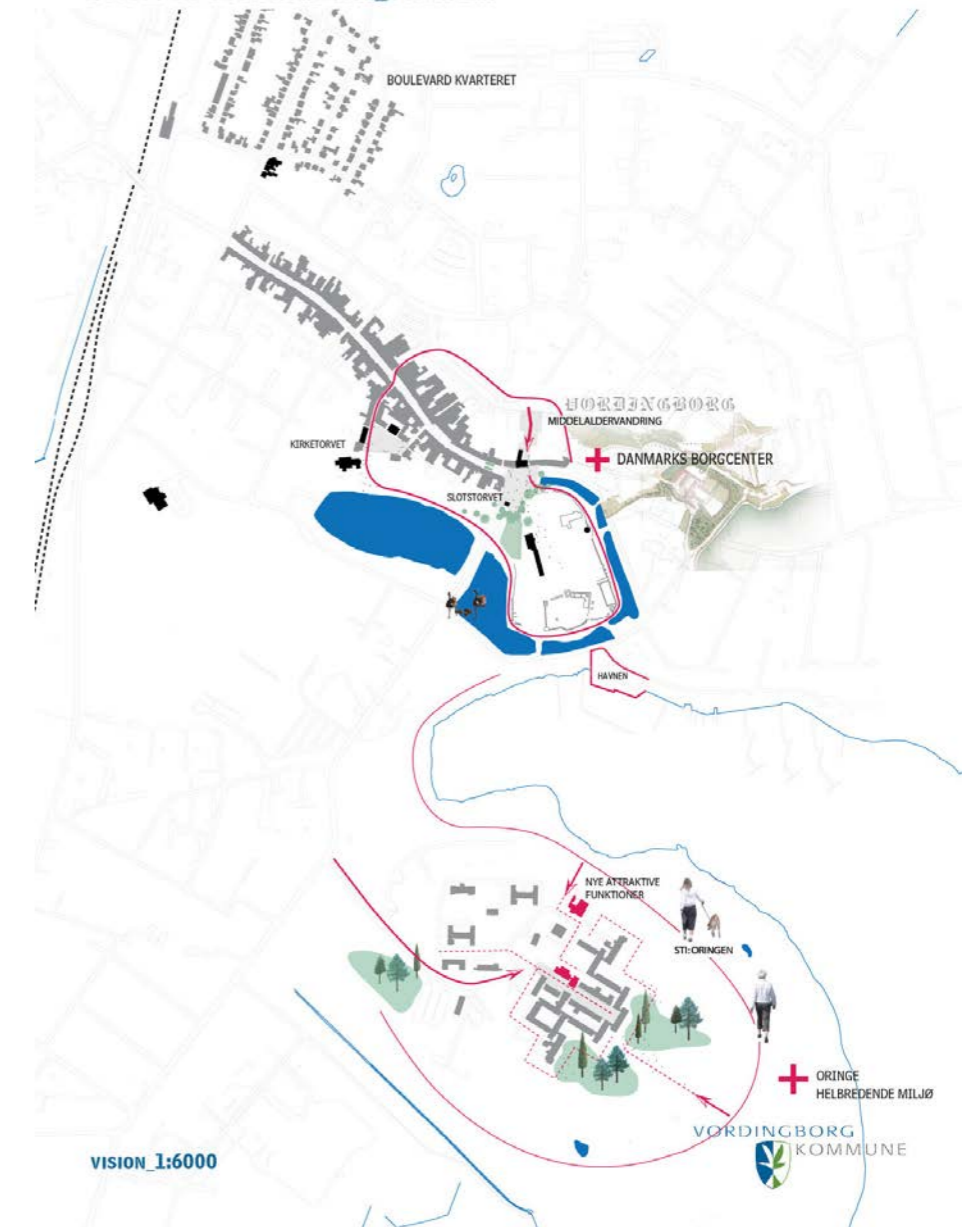
FASE 3: BORRE_STRATEGI

FASE 3: LUNDBY_STRATEGI

FASE 3: VORDINGBORG_STRATEGI

De 3 strategiskitser som dannede baggrunden for diskussionen.
Lundby blev senere valgt til nedslagsområde i for kulturarvsprojektet
i Vordingborg Kommune

Mapping

Nærværende registreringer er blevet til på baggrund af registreringstur til Lundby, møde med borgerforeningens formand Peter Steen Hansen, møde med sognearkivets bestyrer Karen Johansson samt diverse litteratur, hjemmesider og publikationer.

Lundby er den 3. mindste by i Region Sjælland af byer i kategorien: byer med øvrige regionale/nationale stationer.

Rejsetiden er ca. 1 time 40 min. til København med tog. Rejsetiden vil kunne afkortes til knapt 1 time såfremt de gennemgående tog stoppede her, men forlænges til ca. 2 timer 10 min. hvis stationen nedlægges og man må tage bussen til Vordingborg/Næstved station.

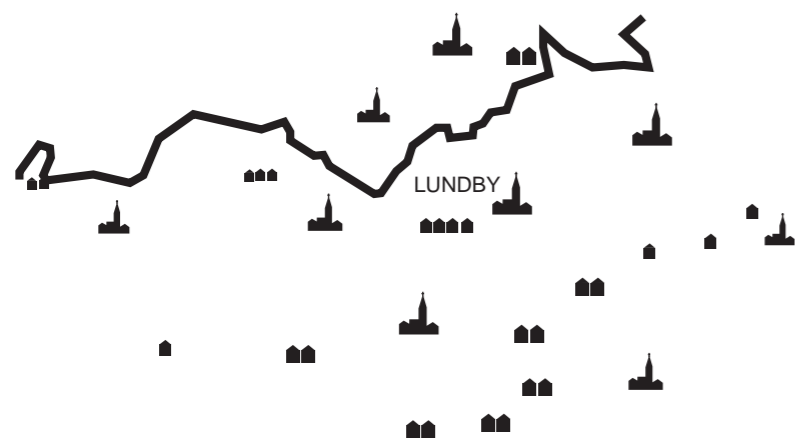

- Større stationsbyer
- Øvrige regionale/nationale stationer
- S-togs stationer
- Lokale stationer og standningssteder

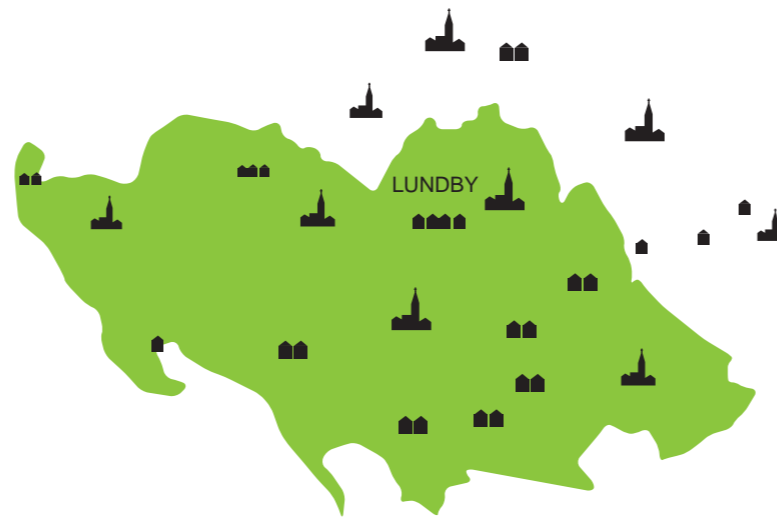
● Lundby er en af 28 stationsbyer i kategorien øvrige regionale/nationale stationer i region Sjælland.

Næstved Nord:	Næstved og Næstved Nord: 41.717 indb.
Nakskov:	13.886 indb.
Hedehusene:	11.401 indb.
Haslev:	10.941 indb.
Herfølge:	7.000 indb.
Nykøbing Sjælland:	5.225 indb.
Viby Sjælland:	4.568 indb.
Borup:	4.123 indb.
Havdrup:	3.962 indb.
Jyderup:	3.951 indb.
Kirke Hvalsø:	3.935 indb.
Tølløse:	3.752 indb.
Lejre:	2.316 indb.
Vipperød:	2.313 indb.
Rødby:	2.296 indb.
Svebølle:	2.291 indb.
Nørre Alslev:	2.414 indb.
Glumsø:	2.091 indb.
Regstrup:	1.987 indb.
Gadstrup:	1.854 indb.
Mørkøv:	1.800 indb.
Lille Skensved:	1.495 indb.
Holme-Olstrup:	1.180 indb.
Eskilstrup:	1.137 indb.
Lundby:	975 indb.
Gedser:	835 indb.
Tureby:	201 indb.
Vented, Knabstrup:	?

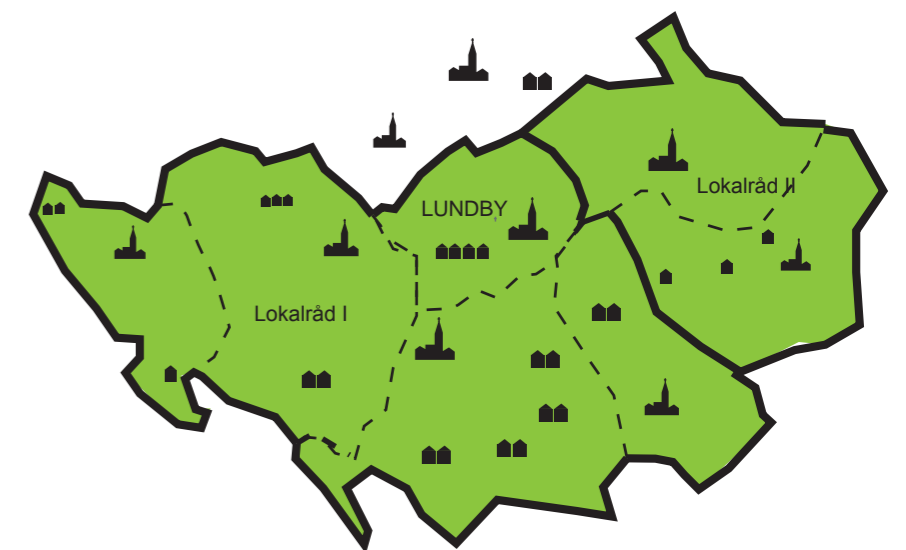
*30% af boligmassen i stationsbyer ligger indenfor 600 m fra stationen.
(By- og landsskabsstyrelsens Sjællandsprojekt)*

Kommunegrænse: Vordingborg/Næstved

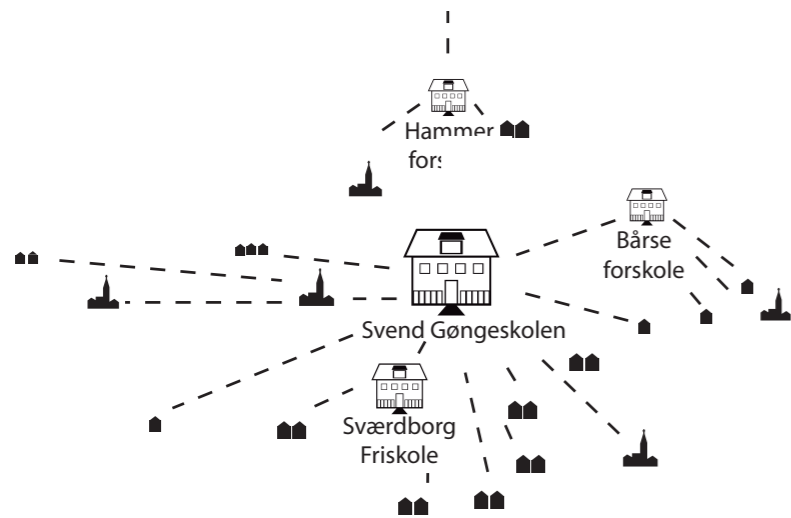

Lokalomsråde
Iflg. rammeplan, bind 2 af forslag til kommuneplan for Vordingborg Kommune 2009 – 2021

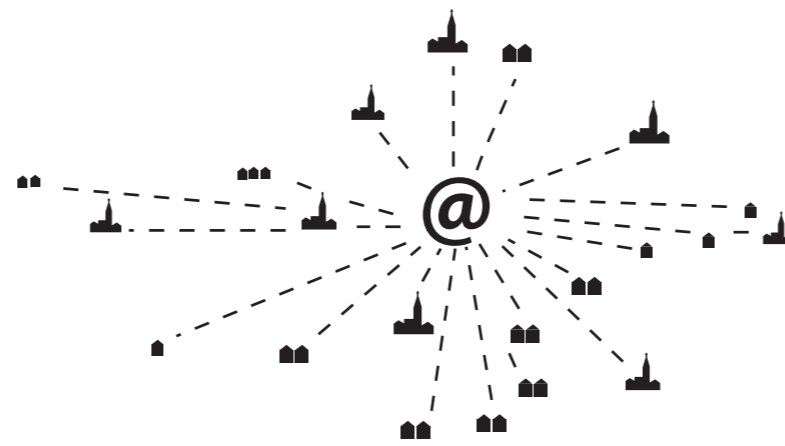

Sognegrænser og lokalråd
Syv Sogne er en selvstændig forening i samarbejde mellem de syv sogne Beldringe og Bårse i Præstø kommune og Køng, Lundby, Svinø, Sværdborg og Udby i Vordingborg kommune. Samarbejdet blev etableret i januar måned 2005 med det formål at bidrage til et udvidet nærdemokrati i storkommunen.
De syv sogne er derudover opdelt i 2 lokalråd

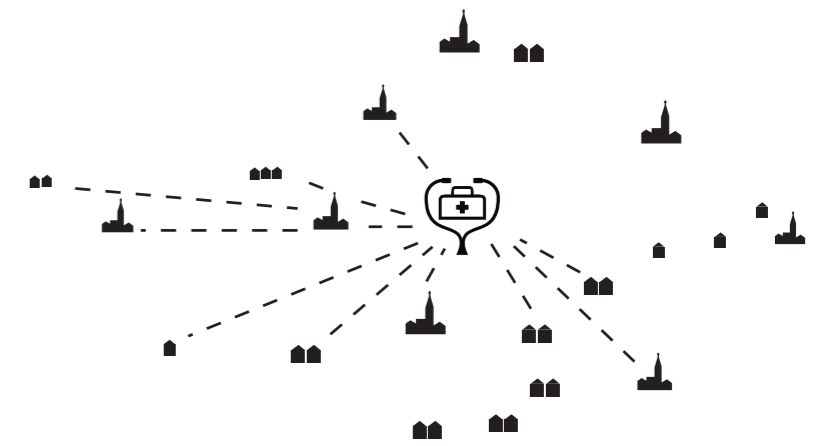

Folkeskoler
Svend Gøngeskolen i Lundby er den eneste offentlige folkeskole fra 0.-9 klassetrin i lokalområdet. Derudover ligger en forskole i Bårse og en friskole i Sværdborg med 95 elever. Børn fra Ring, Hammer og Hammer Torup (Næstved Kommune) går videre til Mogenstrupskolen efter 6. klasse.

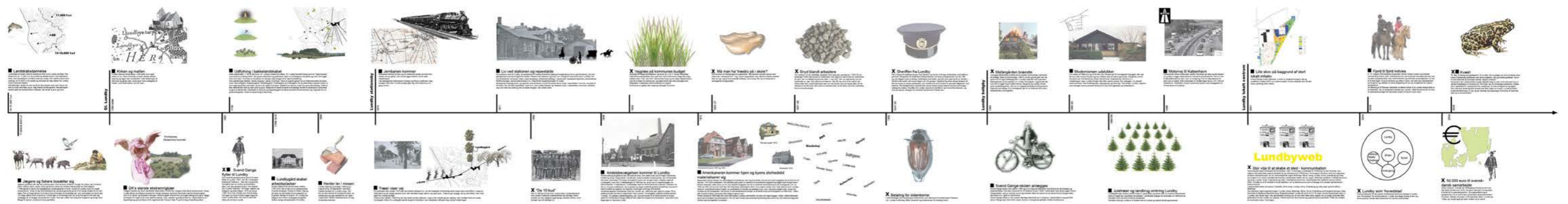

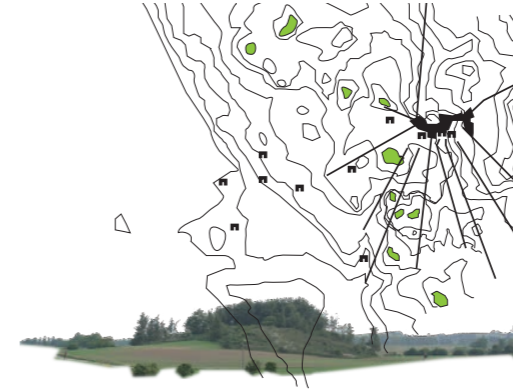
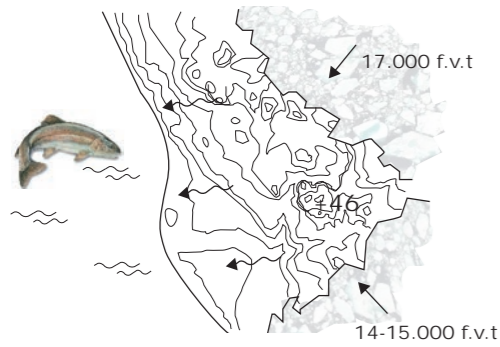
Lundby-web og 4750-avisen
Udgives og produceres af foreningen Lundbyweb og 4750-avisen. Udkommer i 7 sogne. Samarbejdet + i Hammer sogn. De enkelte byers borgerforeninger laver indlæg til avisen og til hjemmesiden.

Lægehus og apotek
Lægehuset i Lundby har åbent for personer med postnummeret 4750

SLA' præsenterer et alternativt syn på kulturarven - en ikke-hirakisk tilgang, som dog er subjektiv. Et eksplicit syn på kulturarven danner baggrund for udvælgelsen af konkrete tiltag. Den historiske oversigt indeholder store og små begivenheder, materiale såvel som immaterielle. Metoden fungerer som øjenåbner for det konkrete sted, ligesom metoden fremmer diskussion om tilvalg og fravalg i design/planlægnings-processen.

Landskabsdannelse

I slutningen af istiden skød to isstrømme frem mod Lundby området. Den første kom ca. 17.000 f.v.t. fra nordøst og skabte kernen i det bakkelandskab, som kendetegner området omkring Lundby. Den næste isstrøm kom omkring 14-15.000 f.v.t. fra sydøst og dannede de høje bakker fra Lundby Torp til Hammer Bakker. Afsmeltingen skabte en stor sø på de lave arealer mod vest. Denne sø blev til mose med tiden og er i dag drænet landbrugsland. Afsmeltingen skabte også de karakteristiske hattoppe, der består af grus og sand.

Kirken og møllen

Lundby nævnes første gang i 1200-tallet, hvor også kirken er fra. Kirken formodes at være stedets ældste bygning og ligger højt i landskabet. Indtil udflytningen lå alle huse og gårde inde i selve byen med undtagelse af møllen, som lå på bakken vest for byen.

Udflytning i bakkelandskabet

Indtil udflytningen i 1790 lå alle huse i Gl. Lundby, bortset fra møllen. Gl. Lundby fremstår fortsat som en "rigtig landsby" med centrum omkring kirken, den gamle rytterskole og gadekæret. Byen er kendetegnet ved gårde og huse, som ligger helt ud til vejen. Som type er landsbyen en slynget vejby præget af en stjerneudskiftning. Ved udskiftningen flyttede i første omgang 7 gårde ud af byen. Flere af sognets gårde har en hatformet bakke på deres jorde: Bavneshøjgård, Bøgebjerggård, Stølebjerggård, Troldhøjgård og Hvidhøjgård. De karakteristiske kuplede bakker er som regel beplantet med træer, da de er for stejle til at dyrke. Bakkerne er dannet i huller fra isens afsmelting. Hulleme blev efterhånden fyldt op med sand og grus. Bakkerne er blevet anvendt til forskellige formål for eksempel er Bavneshøj brugt til at tænde bål i ulfredstider til advarsel og Bøgebjerggård er blevet anvendt til faneindvielser og i dag står her en genforeningssten. Andre er blevet brugt til skovning.

14-15.000 f.v.t

11.000-8.400 f.v.t

Gl. Lundby

1200-tallet

1661

1784-1810

1790

1868

Jægere og fiskere bosætter sig

Jægere og fiskere slår sig ned omkring søen, hvor de lever af fisken. Knogler af urokse, elg, kronhjort, rådyr, vildsvin, bjørn, svane, trane og havørn vidner om at disse mænd også var store jægere. I 1998 gjorde to elever fra Sydsjællands Landbrugsskole et fund i randen af Lundby mose fra maglemosekulturen. Under et lag med birkestammer og bævergnavede grene lå en dyngne knogler fra en stor elgko. Det var begyndelsen til et større fund af knogler fra forskellige dyr, som oprindeligt var blevet lagt i en slags sække lavet af dyrehud. Forklaringen er formentlig troen på, at dyrene gerne ville lade sig nedlægge for at besøge menneskenes verden. Som tak, måtte man indsamle knoglerne og bringe dem tilbage til naturen, så dyrene kunne genfødes.

DK's største ekstremrigkjær

Tidligere fandtes der store værdifulde vådområder i Svina Nor, Kæng/Lundby Mose og Barmosen. Kæng/Lundby Mose var tidligere levested for mange storkepar og havde Danmarks største ekstremrigkjær, som er en sårbar og beskyttet naturtype. Ekstremrigkjær forekommer på meget kalkrig bund og er vigtige levesteder for nogle af de mere sjældne planter, f.eks. orkideer og butblomstret siv. Vådområderne er i dag tørlagt og gennemløbes af de regulerede åer Kæng Å, Næs Å og Svinninge-Sværdborg løbet.

X Svend Gønge flytter til Lundby

Den berømte gøngehøvding Svend Poulsen flytter til Lundby i 1661. Han får Lundbygård foræret af Frederik 3. - ikke den nuværende herregård men en mindre og brøstfalden gård, som ikke længere findes. Han flyttede ind i Lundby Gildehus i 1679 pga. sygdom og fattigdom og døde tidligst i 1679 og senest i 1691 (hvor han omtales som Svend salg). Det siges at Svend Poulsen ligger begravet under Lundby kirke, men man er ikke helt sikker på om det er sandt.

Lundbygård skaber arbejdspladser

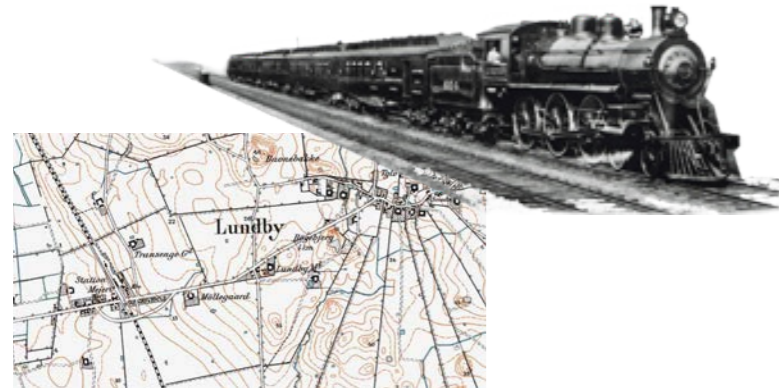
Godset opføres lidt nord for byen mellem 1784-1810. Der er tale om et nyklassicistisk 8-kantet kompleks. Godset er fredet i dag og der fører en allé direkte fra hovedgaden op til godset. Mange af husene i Gl. Lundby har tidligere hørt under Lundbygård og gården skabte mange arbejdspladser til Lundby.

Henter ler i mosen

Lundby Teglværk blev grundlagt i 1868 og er i dag et af ca. 25 teglværker i Danmark. Værket hentede ler i Lundby mose. Det fine ler blev dannet for tusinder år siden, da smeltvand og regn skyllede ler ud i søen. I dag henter værket udelukkende ler til salg af juledekorationer.

■ Begivenhed der har efterladt et fysisk spor / Fysisk begivenhed

X Begivenhed der ikke har efterladt fysiske spor / immateriel begivenhed

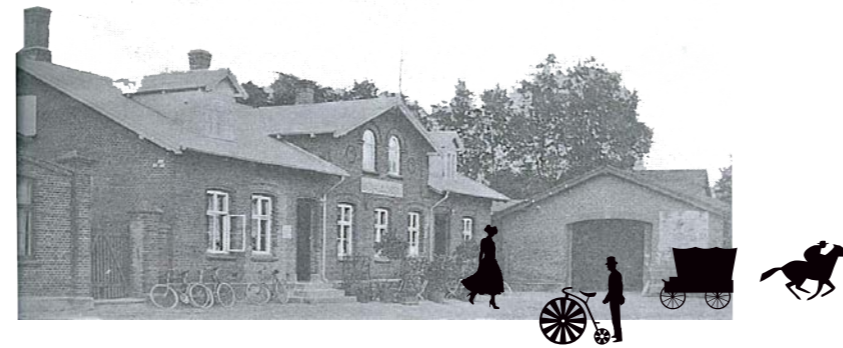

Jernbanen kommer

Jernbanen kommer til byen og en stationsby skyder op mod vest mellem de syv gårde, som havde ligget isoleret i 80 år siden udsittningen. I de nærliggende stationsbyer Klarskov og Ring er stationen i dag nedlagt, mens der i Lundby stadig afgår tog mod København én gang i timen.

Lundby stationsby

1870

Liv ved stationen og rejsestalde

Da jernbanen kom til Lundby, så storkøbmand Frederik Brandt fra Næstved mulighederne for en god forretning. Han lod gæstgiveriet samt kormagasinet opføre. Pladsen ved stationen og kroen var i mange år centrum for livet i Lundby. Her var familiefester, koncerter, baller, præmieeglespil, dilettantforestillinger, maskerader, fugleskydningsfester, juletræsfester, filmforevisninger, danseundervisning m.m. I dag holder borgerforeningen til i kroen. Besøgende til gæstgiveriet, og rejsende med jernbanen, kunne få passet deres heste i rejsestalden, hvor der var plads til 80 heste. Der var flere rejsestalde i byen bl.a. ved Lundby Aftolds- og Højskole Hotel. I rejsestalden ved kroen red/kørte man ind i den ene ende og red ud næste morgen i den anden ende.

1871

X Vejgræs på kommunes budget

Adskillige fik fattigunderstøttelse, og de fik fra 10 til 17 kroner månedligt. Alderdomsunderstøttelse blev ydet med 100 til 200 kroner årligt efter sognerådets skøn. Folk, som kom i økonomisk trang, kunne søge Hjælpekassen, som fik et beløb fra kommunen, og hjælp herfra blev ikke betragtet som fattighjælp. Fattighjælp betød forlæbelse af valgret! Kommunens vejgræs blev solgt og indbragte 33 kroner.

1908

X Må man ha' træsko på i skole?

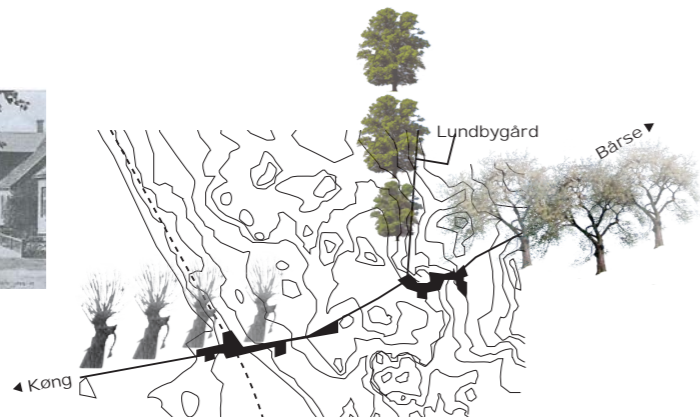
Der kommer en forespørgsel til sognerådet: "Må børnene benytte støvler med træbunde i skolestuerne?" - Nej, svarer sognerådet, men såfremt enkelte forældre ikke ser sig i stand til at anskaffe skiftesko, så vil disse fås ved at indsende et andragende til sognerådet.

1925-27

Træer viser vej

Da amtsvejen blev anlagt i 1870 blev der plantet vejtræer bl.a. var der frugttræer af forskellige sorter langs vejen mod Bårse. Langt op i 1900-tallet var der stadig stynede linde- eller piletræer langs vejene i og udad byen. Træerne gav skygge, læ og atmosfære, men viste også vej i snefog og tåge. Træerne blev fældet i 1960'erne da man skulle udvide vejbanen. I dag er der enkelte gamle vejtræer i den vestlige ende af Lundby Hovedgade. Alléen til Lundbygård består af gamle lindetræer, men trærækken afbrydes dog midt på strækningen.

1894

X "De 10 bud"

Den 22. februar kunne man i avisen læse: Landpostbudene ved Lundby Postkontor præsenterede sig mandag i deres smukke ny, men rigtig nok også længe ventede uniform, hvori de tager sig helt statelige ud.

1898

Andelsbevægelsen kommer til Lundby

Rundt omkring på gårdene blev der kæmet smør, men dette smør var af megen varierende kvalitet og smag. Nogle steder i landet blev smørret opkøbt af købmanden, der så blandede det inden videresalg. På mange herregårde havde man sit eget mejeri. Således også på Lundbygård, hvor man i Folketællingen af 1890 kan se, at der var en mejeriforpagter, en lærermejeriske, 2 mejerielever, 3 mejeripiger samt en forhenværende mejerske. Desuden var der ca. et dusin malkekoner, der to gange om dagen malkede godssets besætning. Kravene til bedre kvalitet og hygiejne var stigende i slutningen af forrige århundrede. Andelsbevægelsen blomstrede rundt om i landet, og i 1898 kom den også til Lundby. På et stykke jord tæt ved banen solgt af gdr. Hans Larsen, Transinggård, opførtes Andelsmejeriet "Lundby". En gedigen rødstensbygning, der i de kommende 65 år skulle komme til at give plads for indvejning af mange millioner liter mælk fra omegnens leverandører - store som små. Bygningen er renoveret i 2008.

1912

Amerikanerhusene 1924 og 1934

Amerikaneren kommer hjem og byens storhedstid materialiserer sig

Bygmester Anders Nielsen var oprindeligt fra Sværdborg, men tog til Amerika. Da han kom hjem byggede han et stort hus til sig selv i 1912 på hovedgaden. Det såkaldte gule palæ, er inspireret af amerikansk byggestil og bygget med mange importerede materialer. Efter endnu en tur over Atlanten byggede han de to markante amerikanerhuse på hovedgaden i hh. ca. 1924 og 1934. De to huse samt den lille trekantede plads/plæne foran, hvor vejene mødes, kan i dag opleves som Lundbys centrum. Amerikanerhusene indgår i en perlerække af smukke og statelige huse, som i høj grad præger byen, langs den nordlige del af hovedgaden. Derudover er det bemærkelsesværdigt, at de fleste huse på hovedgaden har fået navn - oftest efter husets funktion, placering eller tidligere ejeres navn. Første halvdel af 1900 tallet kan med rette kaldes Lundbys storhedstid, da byen har eget bryggeri, mejeri, elektricitetsværk og et utal af butikker og håndværkere. Der har ikke fundet nævneværdig byudvikling sted mod nord, så markerne begynder direkte bag hovedgadens husrække.

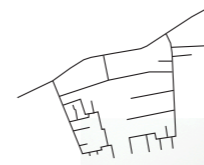

'Det gule palæ' 1912

Realskole 1919

MØLLERGÅRDE
HYGGEBO
M
FION

X Snyd blandt arbejdere

Om vinteren var der adskillige arbejdere, som slog sten og skærver. I 1927-28 var betalingen herfor otte kroner pr. kubikmeter, men dog kun seks kroner pr. kubikmeter for dem, der var tilflyttet kommunen efter 1. maj 1927. Der var rationering, kun tre kubikmeter pr. uge. Ved udkørsel af skærver viste det sig, at to af de mænd, der havde slået sten, havde fyldt store sten ind i de bunker, som de havde slået. De fik besked om at slå disse sten inden en bestemt dato, da de ellers ville blive udelukket fra kommunalt arbejde.

X Sheriffen fra Lundby

"På et tidspunkt drøftede kroejer Carl Stenfors og min far et forsøg i forbindelse med ballerne på kroen. Respekten for bejantens tilstedeværelse ved disse arrangementer var stor. Når min far aflagde kroen et besøg i forbindelse med ballet, sad han som regel og fik en sludder i Stenfors lille kontor, der kunne kigges ind i fra gangen. Sjældent tog disse besøg længere tid... Min far havde en ekstra politkasket, som Stenfors fik lov til at låne til 'specielle lejligheder' som ballerne. Når festlighederne startede blev denne kasket hængt udenfor kontoret på knagen." Uddrag fra artiklen "Sheriffen fra Lundby" skrevet af 'sheriffens' søn Knud Erik Antonsen, og som kan læses i årbogen for Historisk Samfund for Præste amt.

X Møllergården brændte

Uforsigtig afbrænding af affald på en knaster sommerdag i nærheden af stråtaget, førte en sommerdag i 1964 til, at den gamle gård, der har givet navn til vejen Møllergården i Lundby, brændte ned til grunden. Møllergården lå på sydsiden af Lundby Hovedgade, nogenlunde dér, hvor der nu ligger huse mellem Ibsvej, Gøngevej og Lundby Hovedgade og Møllergården. Det var en hyggelig trelænget bindingsværksbygning med stråtag. Fra Hovedgaden gik en sti, flankeret af to store kastanjetræer ind til gården.

■ Modernismen udstykker

Fra midten af 1960'erne og 20 år frem blev arealet syd for hovedgaden bebygget. Alle veje fik navn efter Svend Poulsen og han militære stab af mænd og kvinder: Gøngevej, Svend Poulsens vej, Ane Mariessvej, Ibsvej, Nansensvej, Snaphanevej, Abelsvej m.v. Udstykninger i dag i Lundby foregår ofte efter samme princip. Der udbygges i en såkaldt antennestruktur med fordelingsveje, adgangsveje og stamveje. Ved besøg i Lundby i dag kan man betragte tomme parceller flankeret af veje med lygtepæle og installationer.

■ Motorvej til København

Kronprinsen indvier motorvejen mellem Rønnede og Udby og det betyder, at Lundby nu ligger ideelt placeret i forhold til infrastrukturen. Der er 5 km til Bårsetilkørslen for dem, som vil nordpå og 5 km til Udby-tilkørsel for dem som vil sydpå. Efter motorvejen er fuldført tager det ca. 3/4-1 time til København. I fremtiden vil byens placering styrkes med anlæggelsen af Femernbroen til Tyskland.

1927-28

1947-59

Lundby boligby

1964

1960-80

1986

1930

APOTEK
PAX
Villa Eje
Hjemly
Lunkevej
SOLHØJ
Dyssebo
LUNDBYHUS
TEKNISK SKOLE
Egely
Beboerhus
Realskolen
HOLMESMINDE
UDSIGTEN

X Betaling for oldenborrer

I 1930 foretages der indsamling af oldenborrer, som afleveres til smedemester Petersen i Gl. Lundby til affivning. Både indsamler og smedemester får betaling herfor.

■ Svend Gønge-skolen anlægges

Svend Gønge-skolen blev opført i 1964 og er en tosporet folkeskole med tilhørende lærerboliger og idrætsfaciliteter. Den blev renoveret for 30 millioner kroner i 2008. I forbindelse med skolen ligger Svend Gønge-hallen, som er rammen om et rigt idrætsliv. Man har planer om at udvide Svend Gønge-hallen og ønsker bl.a. også en svømmehal. Svend Gønge-skolen er den eneste offentlige folkeskole fra 0.-9.klasse i lokalområdet med godt 500 elever. Mange børn bliver kørt i skole, da der er mangel på cykelstier mellem landsbyerne.

1984-89

■ Juletræer og landbrug omkring Lundby

Lundbygård ejes af Bernt Johan Collet (7. generation) og drives som en moderne virksomhed med en meget stor produktion af juletræer. Landskabet præges fra slutningen af 1980'erne og fremefter mere og mere af denne produktion. Området omkring Lundby er et bakket intensivt dyrket og drænet landbrugslandskab.

■ Lille skov på baggrund af stort lokalt initiativ

Svend Gønge-lunden tilplantes. Lunden er borgerforeningens idé og projektet er støttet af EU via Leader-projekt. Lunden afspejler den danske skovs udvikling siden istiden.

■ Fjord til fjord indvies

D. 23. august 2008 klippede borgmester Henrik Holmer snoren og indviede dermed fjord til fjord ruten. Omkring tres km rute markeret med pæle gennem den smukke sydsjællandske natur forbi historiske og kulturelle seværdigheder var klar til at blive taget i brug af vandrere og ryttere. Karen Lotz talte som repræsentant for brugerne og udtrykte sin store begejstring for de nye muligheder for ryttere i Sydsjælland. En læsning af 4750avisen efterlader et stærkt indtryk af at Lundby lokalområde er et hesteland. Der er anlagt flere ridestier og i senere i 2008 fik kommunen en pris af islænderforeningen for det lokale initiativ til Fjord til Fjord ruten.

X ■ Kvæk!

26. Maj, Et besøg ved gadekæret i Gl.Lundby. Her overtager op mod hundrede store tusder fuldstændig lyd billedet med deres kvækken i det grumsede gadekær. Det er et overraskende og sanseligt indslag i dagens program. Generelt er der i lokalområdet mange såkaldte bilag IV arter, som Danmark har en særlig forpligtelse til at passe på. Det drejer sig om forskellige paddearter (måske dem i gadekæret?), spidssnudet frø, markfirben, to arter af flagermus og løgfrø. Den intensive landbrugsdrift og drænedes åløb udgør en trussel i Lundbyområdet. Kvæstofudledningen er stor og de naturlige faunapassager forhindres af drænedes åløb og en pumpestation.

2001

2008

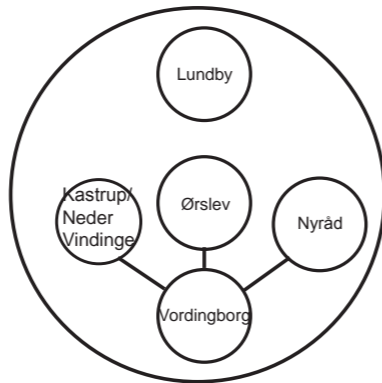
2009

Lundbyweb

X Stor vilje til at skabe et sted - kommunikation

Hjemmesiden www.Lundbyweb.dk lanceredes i 2001. Foreningen Lundbyweb & 4750Avisen er den forening, som udgiver internetportalen www.lundbyweb.dk og månedsavisen 4750Avisen. Foreningens formål er med sine udgivelser at styrke lokalsamfundet i de syv samarbejdende sogne Beldringe, Bårse, Kæng, Lundby, Svinnø, Sværdborg og Udby. Syv Sogne er en anden selvstændig forening i samarbejde mellem de syv sogne; Beldringe og Bårse i Præstø kommune og Kæng, Lundby, Svinnø, Sværdborg og Udby i Vordingborg kommune. Samarbejdet blev etableret i januar måned 2005. Formålet er at få området til at stå stærkere i en ny storkommune samt at bidrage til et udvidet nærdemokrati i storkommunen. I lokalområdet findes derudover 2 lokalråd, ét for Kæng, Lundby, Svinnø, Sværdborg og Udby sogn og ét for Bårse-Beldringe. Der eksisterer også borgerforeninger i Lundby, Kæng, Beldringe, Bårse, Svinnø, Sværdborg samt borgerforeningen Udby, Grumløse & Skallerup Beboerforening. Borgerforeningen Lundby fik nyt liv for 6-7 år siden, da den fusionerede med Liv i Lundby. Den første regel i den genstartede forening var, at man ikke måtte være negativ, for at undgå romantisk tilbagehængsel til hvad Lundby var engang. I stedet skal man skue fremad og pege på byens potentialer. Dette har medført en konstruktiv kultur i foreningen.

X Lundby som 'hovedstad'

Kommuneplanen for den gamle Vordingborg Kommune betegner Lundby som "hovedstad" for landområderne. Lundby skal ifølge forslaget til den nye kommuneplan fortsat være lokalcenter for samme landområde.

X 50.000 euro til svensk-dansk samarbejde

Osby Kommun i Sverige og Vordingborg Kommune har hver fået tildelt 25.000 euro af EU. Pengene skal gå til et forprojekt til fordel for to oplevelsescentre - et snaphane-land og et gøngecenter. De to centre skal samarbejde og complimentere hinanden, således at turister vil få oplevelser både i Lundby og i Osby, og i øvrigt også på vejen imellem de to centre.

Brainstorm

En opsamling af alle de gode idéer og intentioner:
SLA har illustreret tankerne fra forskellige interessenter.

Baserer sig på notat fra workshop d. 17. juni 2008

NY BEBYGGELSE

Borgerforeningen ønsker 500 boliger i løbet af de kommende 10 år
= FORDOBLING?
(der bor i dag ca. 975 mennesker i Lundby!)
"Det er en massiv udbygning af Lundby Stationsby, vi ønsker, for at sikre et fremtidigt højt – og gerne højere – serviceniveau til gavn for hele lokalområdet og vores naboer."

Flertallet ønsker placering af bebyggelse nord for Lundby Hovedgade mellem Apotekervej og Hammervej - nærmest jernbanestationen.

Max 1 etage og forskellige størrelser på boligerne.
(Bebyggelsen omkring hovedgade er 1-2 etager)

Gerne ældreboliger og gerne ud fra stikvej til Lundby Hovedvej

Vil sikre bredt grønt bælte bag den nuværende række boliger på Lundby hovedgade.

Ønsker nyt boligområde præges af rekreative arealer, vandre og motionsstier, boldbane og fx en sø.

Ønskes:
500 boliger på 10 år + ældreboliger
+ 1 etage + vandre-og motionsstier
+ boldbane + en sø

Ønsker eksisterende skovrejsningsområde udvidet

Ønsker boldbane, cirkusplads på grønt område

STIER

Cykelstinetet bør udbygges ifølge kort
Nuværende stier søges udbygget til et sammenhængende vandre- og motionsystem m. hundetoiletter og udfordringer til motionister.
Ønsker generelt stier: ride, vandre, motions og cykelstier.
Stiudvalg nedsat af Syn Sogne-samarbejdet således at fremtidigt stisystem ikke kun vil omfatte Lundby internt.

TRAFIK

Krydset Sværdborgvej, Hammervej, Lundby Hovedgade sikres m lysregulering.
Fotofælder på befærdede veje
Fodgængerovergang på Sværdborgvej foran skolen
Jernbanebroen udbygges mod syd med cykel og gangsti
Vejen v. Lundby kirke - vejen ønskes indskrænket til én bane med lysregulering for at fortovet ved kirken kan udvides.

UDPEGEDE KULTURMILJØER

Køng fabrik
 Udby (Grundtvig)
 Gl. Lundby (Svend Gønge og Peder Hansen)
 Ole Larsens Snedkeri Lundby Hovedgade 70
 Lundbygaard

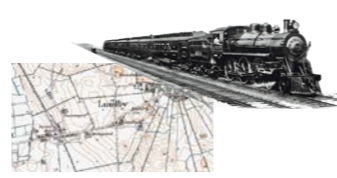
Lundby Efterskole (tidl. Landsbrugsskole)
 Køng, Lundby og Sværbørg Mose
 De flotte huse i Lundby St.
 Lundby Teglværk

Baserer sig på møde samt notat fra besigtigelsestur 14. maj 2009

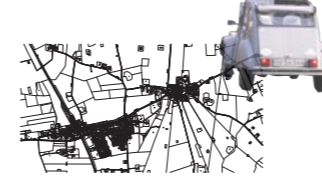
BILLEDER/FORTÆLLINGER

Aktivering af fortællingen af Lundby - fra landsby

- til stationsby/handelsby

- til boligby

Fortællingen om byen kan fortælles gennem arkitekturen - fra landsbybebyggelse

- til statelige villaer og produktionsbygninger

- til det moderne parcelhus

Aktivering af fortællingen om Lundby som uddannelsesby - fra rytterskole

-til realskole

-til teknisk skole

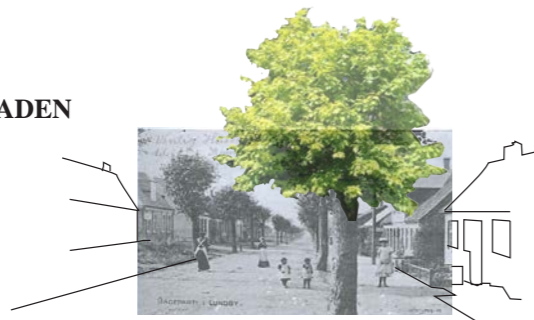

- til landbrugsskole

-til moderne kommuneskole

HOVEDGADEN

Bygningerne former gaderummet sammen med træerne,

Byens trekantede "torv" kunne tage afsæt i Amerikanerhuse i en fremtidig fornyelse.

NY BEBYGGELSE

Ny udstykningsplan kunne genoptage motivet om facader der flugter

NATUR

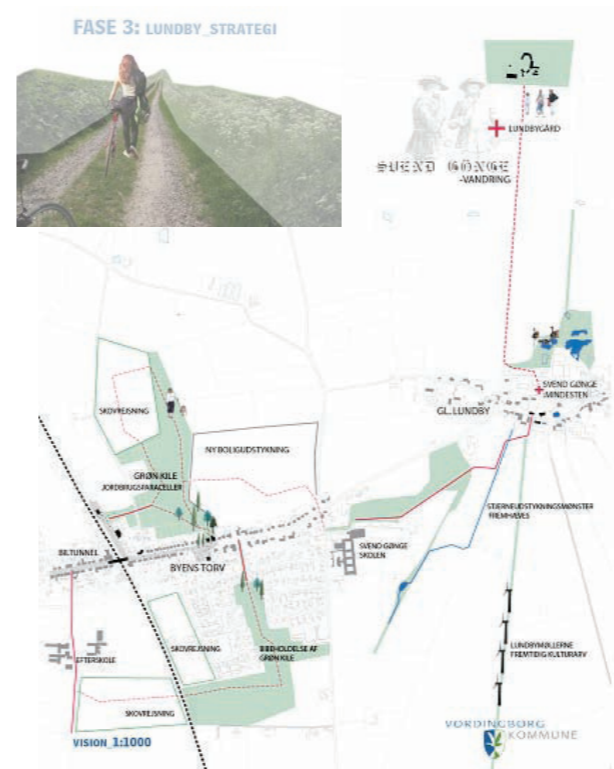
Lundby park er et værdifuldt element mellem by og land.

STIER/FORLØB

Kunne man planlægge en vision og helhedsplan for Lundby lidt som i Vordingborg.
-Et forløb, en sti gennem Lundby, hvor igennem byens historie fortælles.

Kunne man aktivere en gammel markvej og kirkesti, som har forbundet Lundby og Gl. Lundby for cyklende og gående.

Baserer sig på mapping af området og indtryk fra besigtigelsestur

Kig fra stationen mod fokusområde.

Kig fra hovedgaden mod fokusområde.

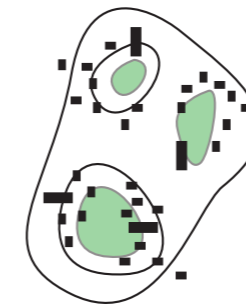

Kig fra fokusområde mod den gamle mose.

Ny bebyggelse

Ny bebyggelse + andelstanke + nye kunstige hatbakker af overskudsjord

Gårdene har historisk set taget navn efter hatbakkerne og bakker har været anvendt til fælles formål som skov-ning, flagdage, fester og advarselsbål. Nye kunstige bakker skabt af overskudsjord fra ny infrastruktur kan danne et fælles rum i et nyt gårdlignende andelsboligfællesskab.

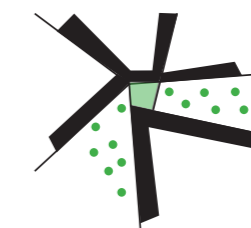
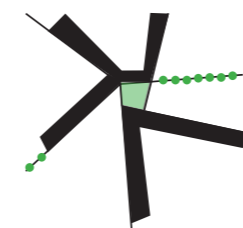

Ny bebyggelse + materialer fra mosen

Ny bebyggelse kan bygges af tegl fra det lokale teglværk eventuelt af ler fra den lokale mose fx fejlbrændninger el. nye testtyper. Bearbejdningen af uderum kan ligeledes indeholde en fortælling om mosen fx i beplantningen.

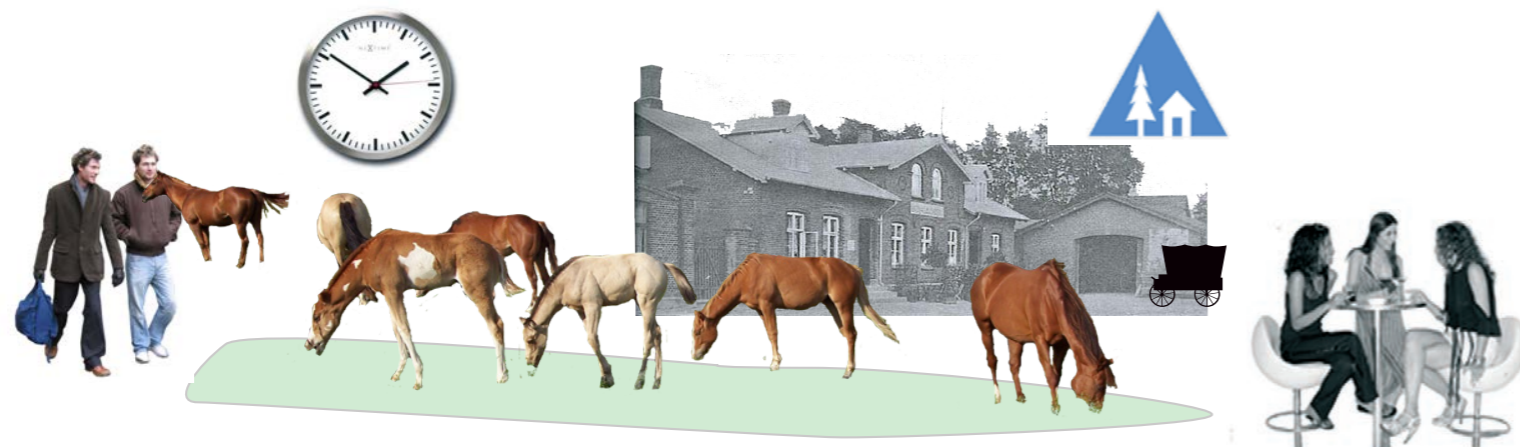
Ny bebyggelse + stjerneudstyknig + andelstanke

Kunne stjerneudstyknigen blive et motiv i nye udstykninger, hvor et nyt fællesskab orienterer sig mod "landsbyens forte". Fællesskab, andelsbevægelsen og borgerforeningen har haft betydning for landsbyens mentalitet og kan genoplives i nye former for fællesskaber foreksempel i senior- eller familie-boligfællesskaber.

Stationen

Stationen + gamle rejsestalde + velfungerende ride og vandrestier + vandrehjem + medborgerhus

Kunne stationsområdet blive centrum igen for en ny type turisme. Fjord til fjord ruten er kendt blandt ryttere og vandrere i Sydsjælland. Ruten går igennem det vekslende landskab såvel som den møder kulturarven. Måske kunne stationsområdet i Lundby genoplives ved en ny rejsestald og et vandrehjem. Den gamle kro, medborgerhuset kunne spille en central rolle

Stationen +svend gønge+skånsk venskabsby

Svend Gønge blev født i Skåne og Osby i Skåne er Lundbys venskabsby. Der planlægges to oplevelsescentre i fællesskab - et i skåne og et i Lundby. Kunne stationsområdet revitaliseres gennem denne forbindelse

Skånsk natur

Planter fra Svend Gønges tid?

Ankomst og afgang

ventetid

Fra den afskårede del af hovedgaden

Den gamle tunnel

Mod stationen

Hvor amtsvejen og hovedgaden mødes

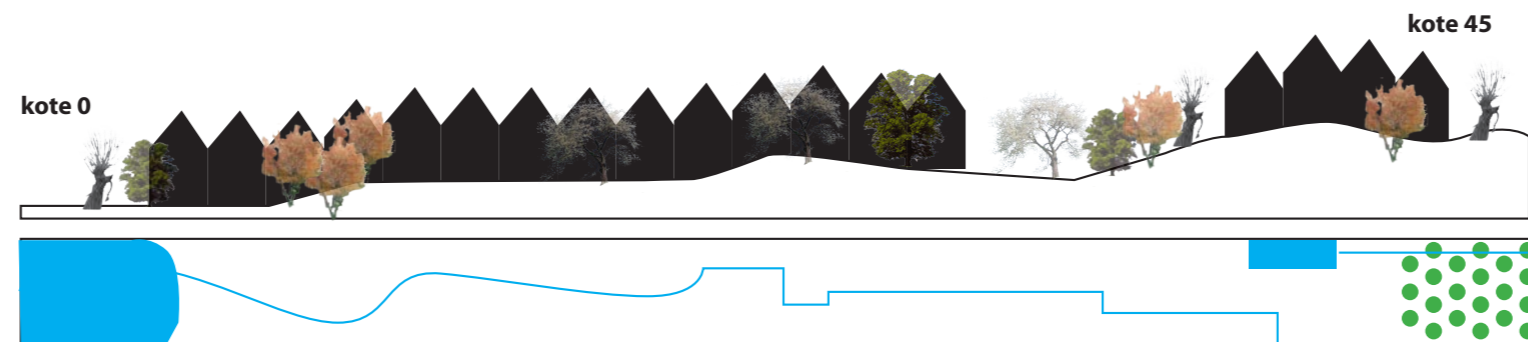
Mellemrum ml. bydelene

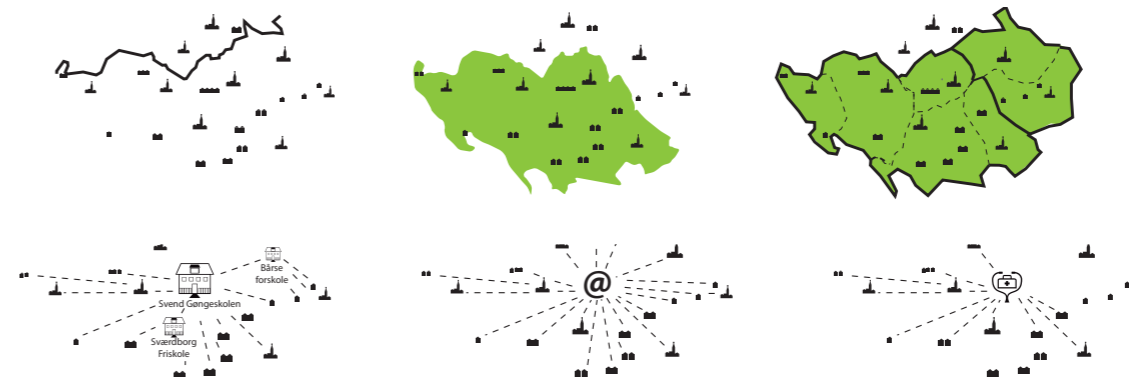
Igennem den gamle landsby

Lundby hovedgade

Hovedgade + maglemosekultur til moderne landbrug+ historiske træer samling+ iscenesættelse af historisk bebyggelsesmasse + særlige dyr og plantearter for området (bilag IV)

Hovedgaden omdannet til en fortælling om landskabets skiftende karakter og brug gennem tiderne. Måske ikke en kronologisk fortælling, men en fortætning af natur og kulturhistoriske elementer, som har haft betydning for byen. En område man kan gå på opdagelse i og opdage Lundby på ny.

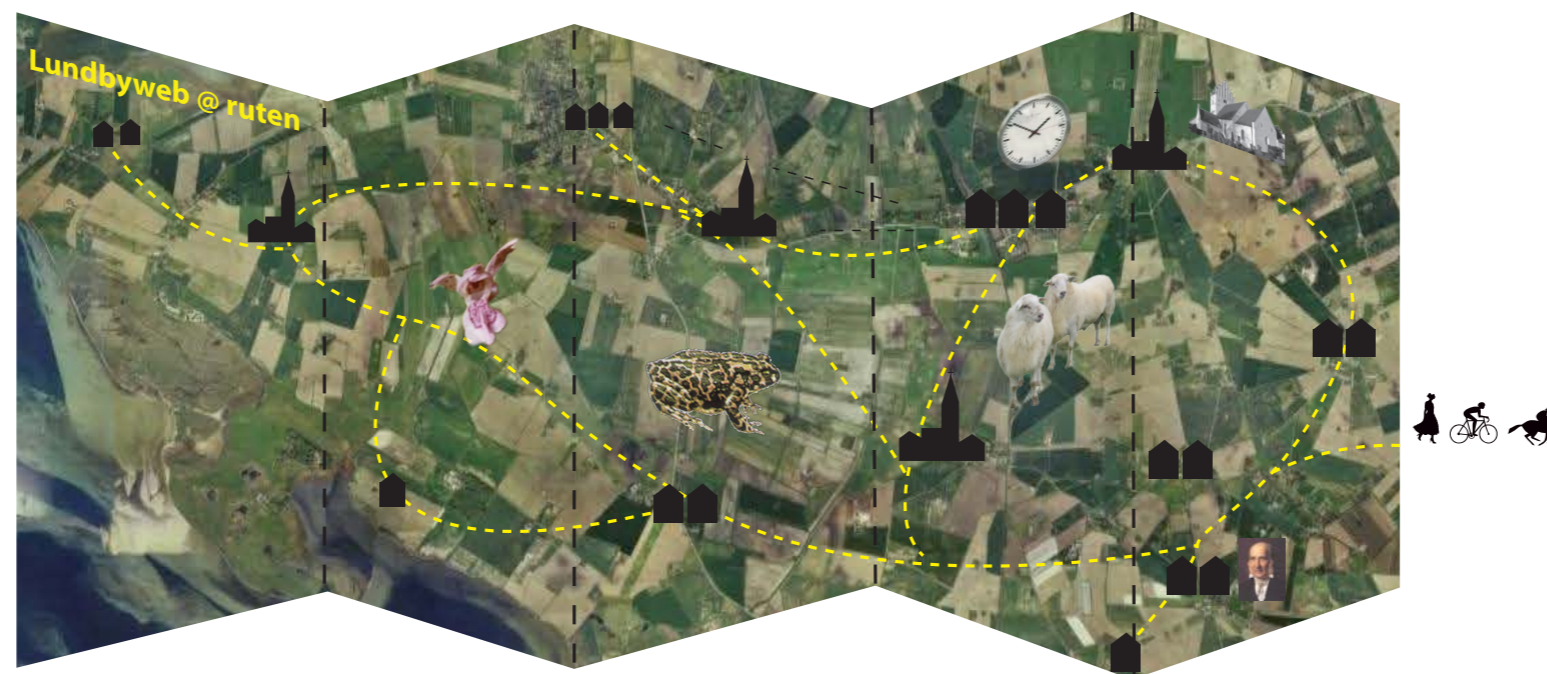

Undersøgelser af Lundbys grænser viser at byen har betydning langt ud over sin egen bygrænse.

Lundbyweb @

Lundbyweb + syv sognesamarbejdet + eksisterende ruter + kulturarvsfortællinger fra lokalområdet + særlig flora/fauna (bilag IV)

Et net af stier i landskabet binder lundbyweb sammen i et fysisk netværk. Linien er en attraktion i sig selv som eksempelvis margueriteruten. Skolebørn kan benytte denne nye infrastruktur. Tusrister kan ligeledes benytte netværket. Kulturhistorien aktiveres i forløbet på overraskende måder. Fremtidig udvikling i hele lokalområdet må forholde sig til dette sammenbindende element. De aktive borgere vil selv kunne arbejde med stinettet i de områder de bor i.

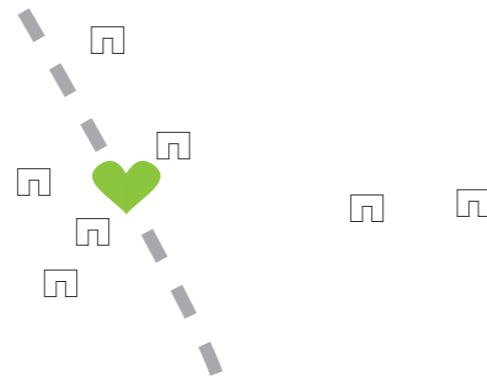
Et kort over en fremtidig stistruktur som aktiverer kulturarven samt binder byerne sammen. Kortet vil eksempelvis kunne husstandsomdeles, med det formål at borgerne byder ind med ideer.

På baggrund af en gennemgang af brainstormen i projektgruppen d. 11.06.09 er stationen blevet udvalgt til at være det vigtigste punkt i Lundby. Flere interessenter har i forløbet brugt vendingen at *stationen er byens hjerte*. Stationen er Lundby st. by's historiske udgangspunkt og vigtigste aktiv i fremtidig udvikling. Projektgruppen ser hellere en kraftig fortætning af livet ét sted i Lundby end flere små indsatspunkter, og i denne sammenhæng er stationen det sted som i dag indeholder størst aktivitet. Ud fra kriteriet om at skabe liv, hvor der allerede er liv, er i første omgang byen Lundby udvalgt - og hernæst stationen som hjertet i Lundby.

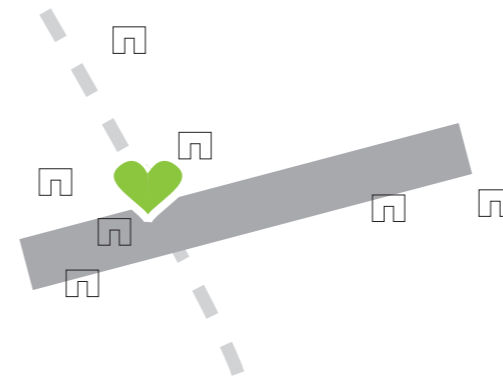
Det blev ligeledes bestemt at potentielle indsatsområder udover stationen bør være hovedgaden, ny udstykning mod nord-øst samt en rekreativ infrastruktur i lokalområdet. Og at disse andre indsatsområder bør orientere sig mod stationen i en fremtidig udvikling.

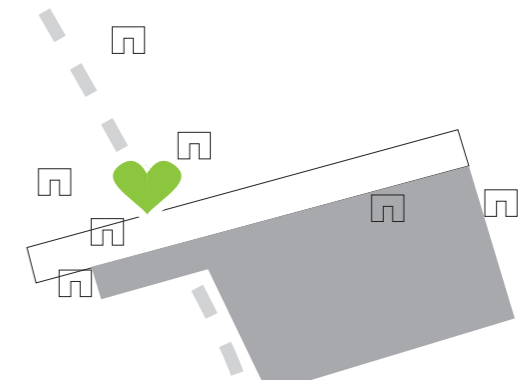

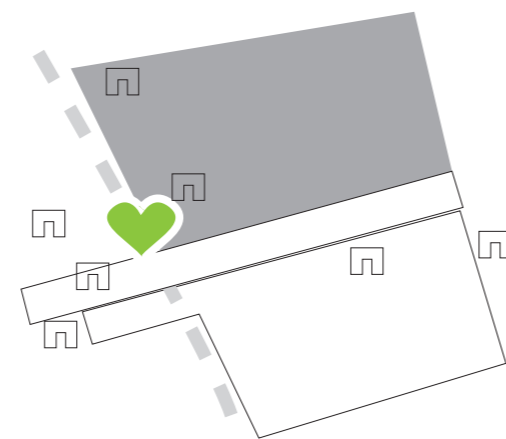
Fase 0
År 1870. Jernbanen og stationen anlægges.
I forvejen lå her syv gårde.

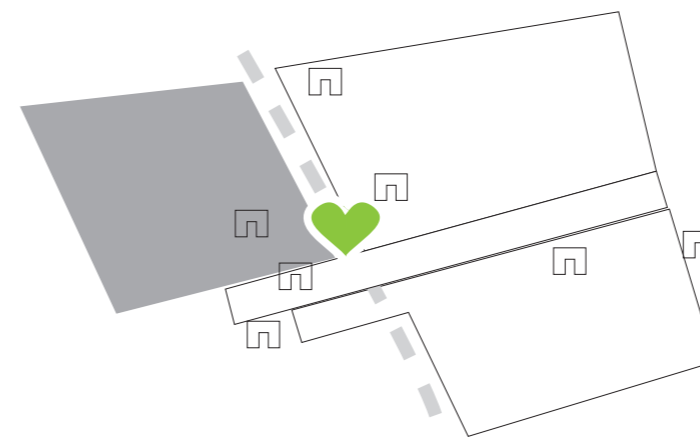
Fase 1
Fra 1870 og til midt 1900-tallet. Byen udvikler sig omkring hovedgaden, som forbinder byen med Køng og Bårse.

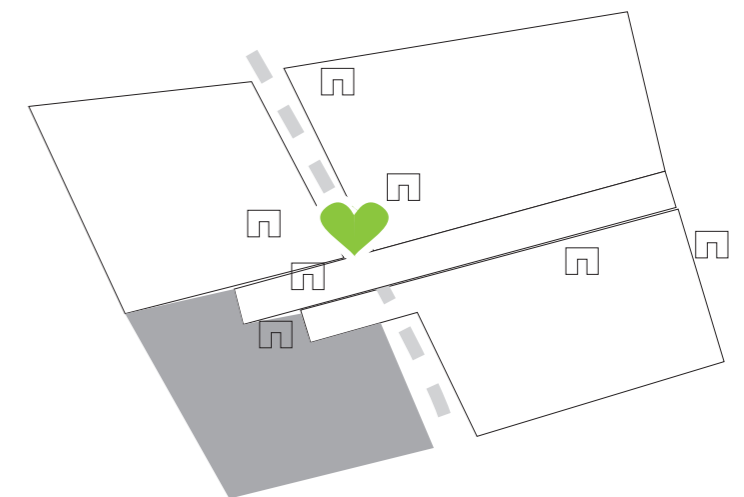
Fase 2
Fra 1960 og frem. Byen udstykkes mod syd med moderne parceller i en antennestruktur.

Fase 3
År 2010-20xx. Byen udvikler sig nærmest stationsbygningen og mod nord-øst, som udpeget i Plan 21, forslag til rammer for lokalplanlægning.

Fase 4
År 20xx-xxxx. Byen udvikler sig fra stationen mod nord-vest

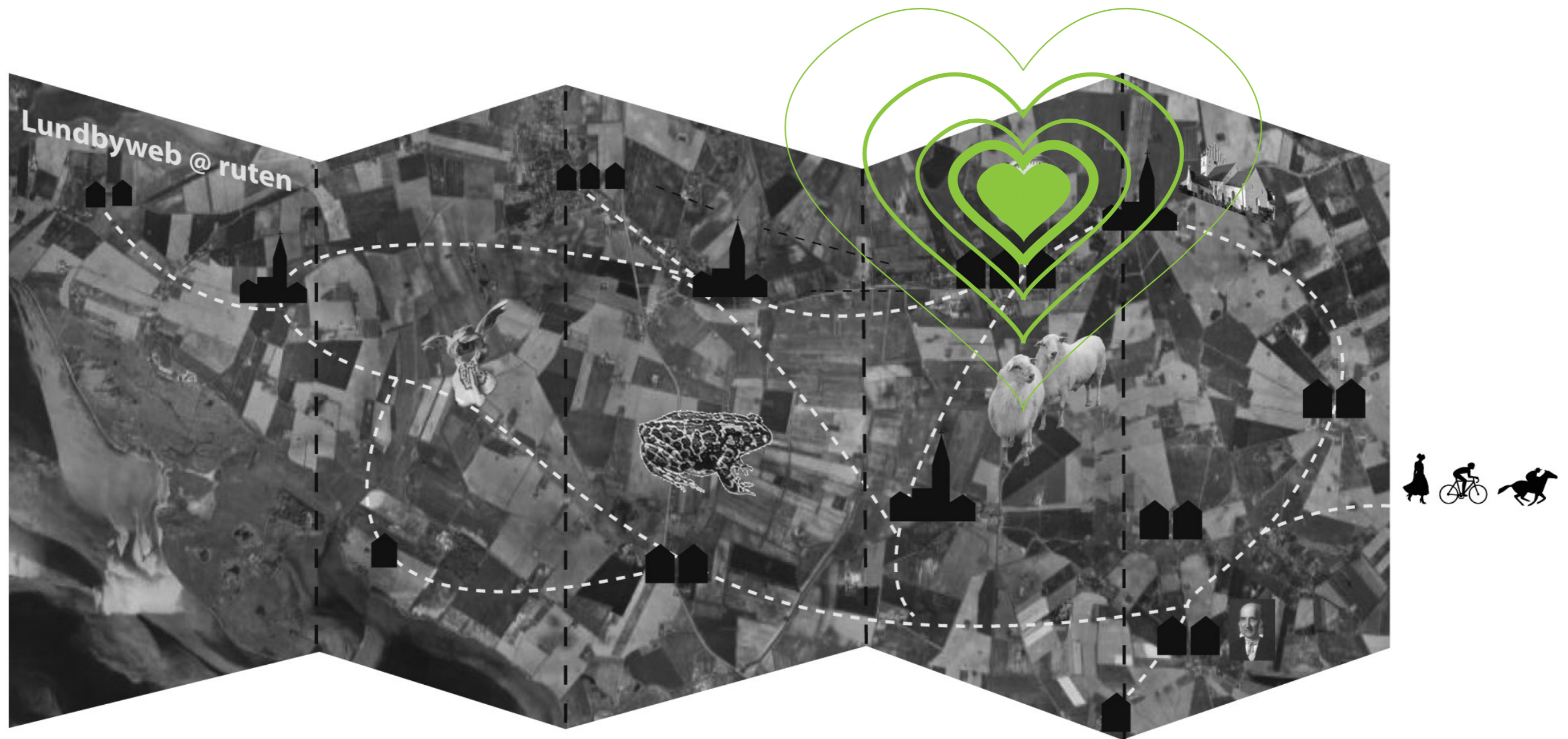
Fase 4
År xxxx-xxxx. Byen udvikler sig fra stationen mod syd-vest omkring amtsvejen.

Fase 3
Den ny bebyggelse bør fortættes omkring stationen i den fremtidige udstykning mod nord-øst. Stationen vil således også i fremtiden være hjertet i Lundby st. by

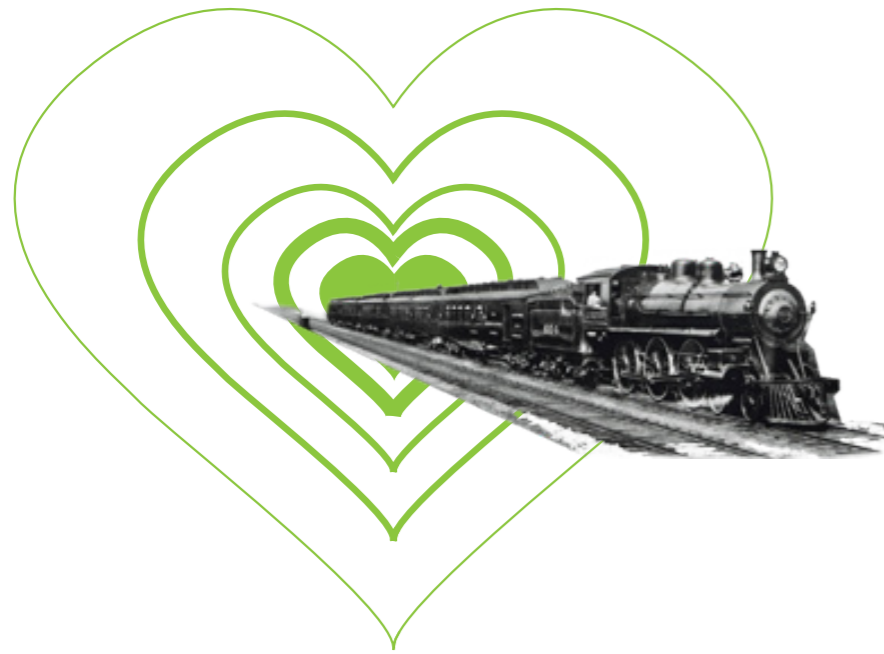
Skitseprojekt Lundby st. by - stationen og netværket

Lundby station bør være en attraktion i et fremtidigt netværk (kulturarvs/rekreativt/praktisk), som forbinder byerne i lokalområdet. Området er allerede præget af forskellige vandre- og ridestier, men dette bør suppleres med cykelruter. Stierne skal udover at fungere som færdselsårer planlægges med henblik på iscenesættelse af kulturarven i lokalområdet.

Skitseprojekt Lundby st. by - 'drivere' for ny udvikling

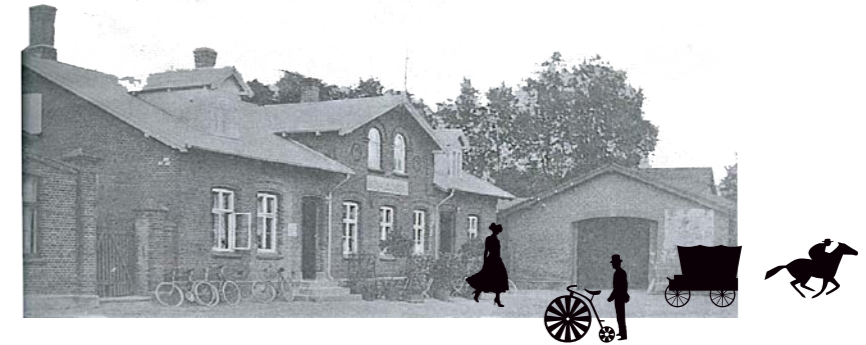
3 fænomener/begivenheder er udvalgt til at generere/være 'drivere' for den ny udvikling af stationsområdet.

Stationen

Svend Gønge

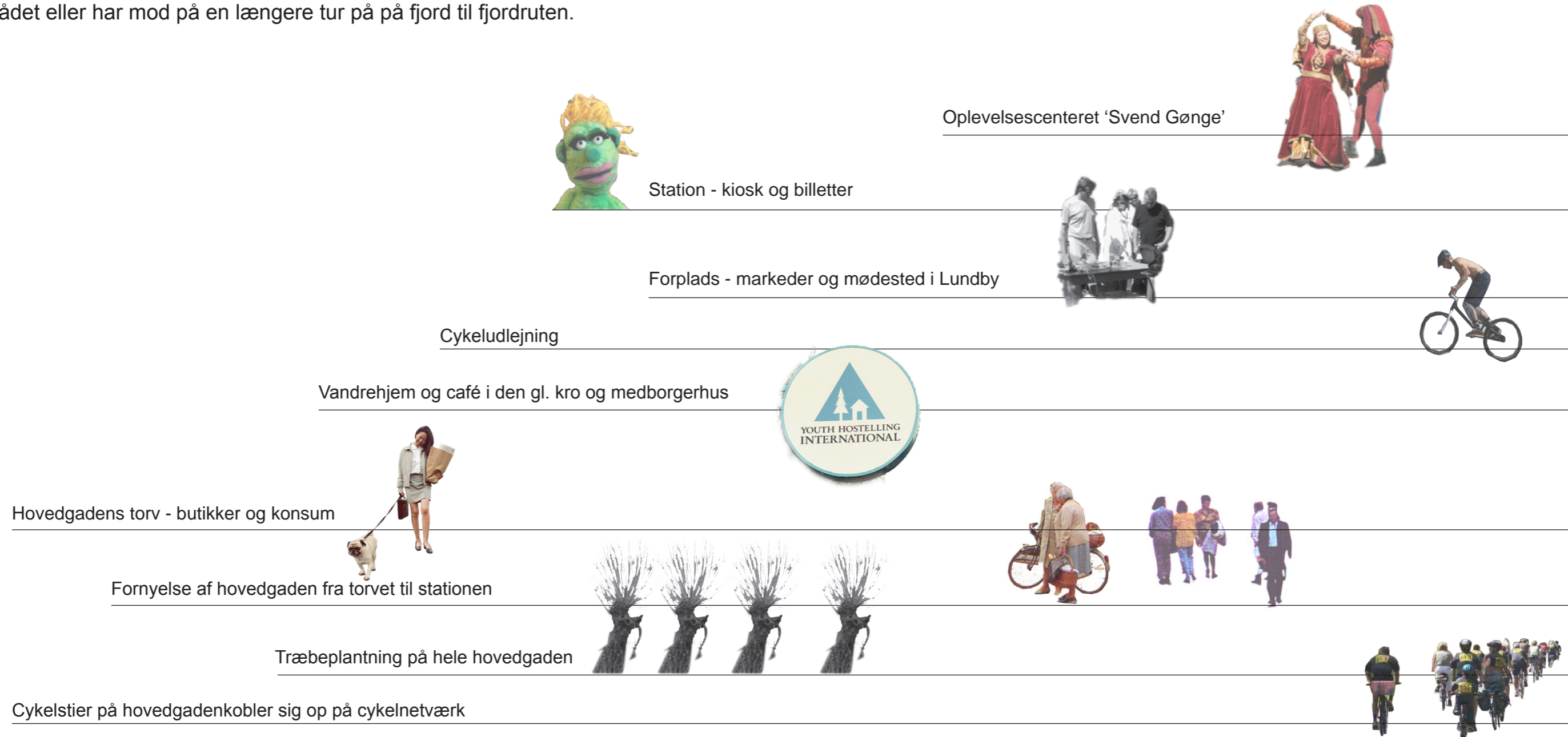
Medborgerhuset

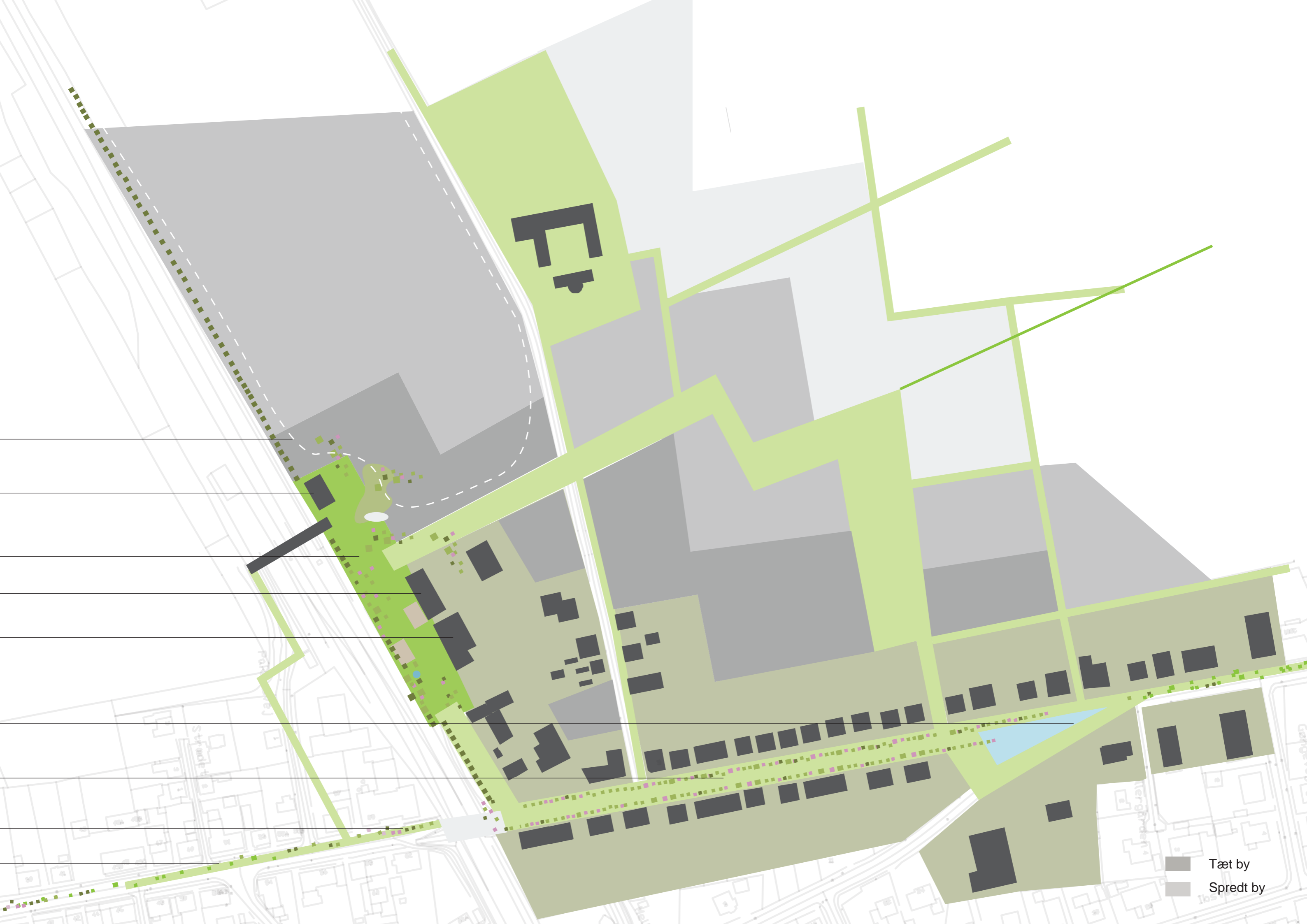
Skitseprojekt Lundby st. by - planprincip

I skitseprojektet placeres det ønskede Svend Gønge oplevelsescenter helt tæt på stationen og tæt på den ønskede nye bydel. Placeringen er i strid med borgernes tidlige ideer om placering af centreret på en mark et stykke udenfor byen. Men med den nye placering bliver oplevelsescenteret en del af byens centrum/identitet og synligt fra toget/stationen. Centeret bliver således ikke kun for turister, men borgere vil også opleve det som en del af deres hverdag fx på vej til og fra stationen.

Integrationen af kulturarven bør også manifesteres sig i detaljer. Som eksempel kan det tænkes, at man møde den skånske natur i form af klippestykker og en birkelund, når man stiger af toget i Lundby. Måske associerer de besøgende i Lundby til Svend Gønges svenske herkomst eller opfatter det som en hyldest til Lundbys venskabsby Osby i Skåne. Eller måske vil det blot være et overraskende og sanseligt element i stationsbyen. - Et sted, hvor man kan sidde og vente på et lift, et tog, en bus eller noget andet.

I den gamle kro, som i dag huser borgerforeningen foreslås et vandrehjem med café og cykeludlejning. Borgerforeningen har allerede udtrykt et ønske om at åbne en café her. I Lundbys storhedstid fungerede den gamle kro som overnatningssted, når man var på lange rejser og i stalden stod hesten opstaldet. I fremtiden vil man kunne leje en jernhest, hvis man ønsker en tur rundt på stinetværket i lokalområdet eller har mod på en længere tur på på fjord til fjordruten.

Tæt by
Spredt by

CR

Stenvej 4

Herfølgevej 4

Gangvej 4

Stenvej

Herfølgevej

105

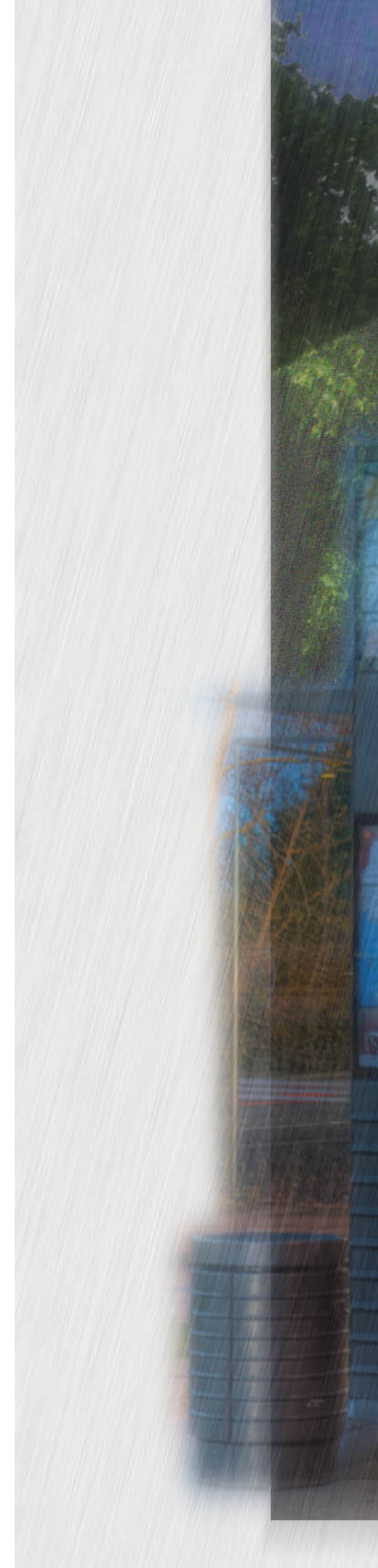

Den rejsende oplever Sveng Gøngecenteret fra toget.
Svend Gøngecenteret bør bringes helt ind til stationen og jernbanen i Lundby ud fra tesen om
byens potentialer skal fortættes og synliggøres.

Kulturarven bør også manifestere sig i detaljen. Man kunne eksempelvis møde den skånske natur, når man stiger af toget i Lundby. Måske associerer de besøgende i Lundby til Svend Gønges svenske herkomst eller opfatter det som en hyldest til Lundbys venskabsby Osby i Skåne. Eller måske vil det blot være et overraskende og sanseligt element i stationsbyen.

RAZZ UP YOUR NIGHT.
BACARDI RAZZ & TONIC

RAZZ UP YOUR NIGHT.
BACARDI RAZZ & TONIC

BACARDI

Foreløbige anbefalinger

Lundby er som tidligere beskrevet en udvalgtby for et eksempelprojekt. Eksempelprojektet skal danne grundlag for nogle generelle anbefalinger til, hvordan kulturarvens potentiale kan bidrage til at skabe en ny type liv i købstæder og landsbyer. Anbefalingerne skal efterfølgende bruges og indarbejdes i kommuneplanlægningen såvel som bruges som eksempelprojekt for lignende områder i landet (Realdanias interesse).

Grundet ressourcerne i projektet, må man nøjes med et enkelt nedslag i Lundby, som kan danne grundlag for en generalisering af, hvordan man kan arbejde med kulturarv i landområderne i Vordingborg Kommune. Men SLA og Vordingborg Kommune kan derudover trække på erfaringerne fra den ny strategi for Vordingborg, som SLA har vundet i en indbudt konkurrence. Således dækkes kulturarven i en købstad såvel som i en landsby.

De generelle anbefalinger samt de specifikke for Vordingborg Kommune er foreløbigt identiske. Anbefalingerne er endnu idéer, som er dukket op i forløbet og som skal revideres og udvikles under de 2 sidste faser i projektet.

”Vi vil ikke kun beskytte kulturarven, men også vise, hvordan vi kan bruge de historiske elementer til at visualisere en spændende ny udvikling”, fortæller projektleder Johan Landgren, Vordingborg Kommune. Der er tale om et visionsprojekt – og det er ikke meningen, at alt skal realiseres, understreger han.

”Vi arbejder i to spor: Konkret arbejder vi med visioner for fremtiden, og parallelt med det bliver der udviklet anbefalinger til, hvordan arbejde med kulturarven bedst kan gribes an gennem vidensindsamling, interessentanalyser m.v.”, fortæller Johan Landgren. (Fra byplannyt juni 2009)

Foreløbige generelle anbefalinger + specifikke anbefalinger

- Kulturhistoriske elementer bør anvendes til at skabe eller sammensætte en ny spændende udvikling udover det traditionelle arbejde med at beskytte kulturarven.
- I arbejdet med kulturarvens potentiale i landsbyer bør man sikre sig, at der allerede eksisterer en almen forankring og forestilling om en kulturarv i området.
- I arbejdet med kulturarvens potentiale i landsbyer bør man sikre sig, at der er lokalt engagement (liv) såvel som politisk engagement i området. Det er afgørende at sikre sig lokalt ejerskab i kulturarvsprojekter.
- I kulturarvsprojekter er det vigtigt at være eksplicit i sit syn på kulturarven således at interessenter kan diskutere grundlaget for det konkrete tiltag.
- Kulturarven i landsbyer, stationsbyer og lokalcentre bør udvikles indenfor en ny forståelse af at byerne indgår i et fysisk og mentalt netværk med hinanden. Byerne har udviklet sig gennem historien fra at fungere som selvforsynende enheder til funktionelle boligbyer og er nu på vej ind i en ny type rekreativ netværkssamfund indeholdende erhverv, boliger og turisme.

